

Fridlysta växter och djur i Skåne

Titel: Fridlysta växter och djur i Skåne

Utgiven av: Länsstyrelsen i Skåne län

Författare: Helena Persson och Lotta Tornler

Beställningsadress: Länsstyrelsen i Skåne län
Miljöavdelningen
205 15 MALMÖ
Tfn: 040-25 20 00
lansstyrelsen@m.lst.se

Copyright: Innehållet i denna rapport får gärna citeras eller refereras med uppgivande av källan

Upplaga: 100 ex

ISBN: 978-91-85587-64-3

Layout: Länsstyrelsen i Skåne län

Tryckt: Länsstyrelsen i Skåne län

Tryckningsår: 2007

Omslagsbild: Sankt Pers nycklar (*Orchis mascula*) Foto: Lotta Tornler
Strndpadda(*Bufo calamita*) Foto: Länsstyrelsen i Skåne

Förord

Skåne har en omfattande flora och fauna. Ett antal av dessa arter är hotade och fridlysta. I denna rapport finns en sammanställning av de växter och djur som är fridlysta i Skåne län.

Lotta Tornler har utfört arbetet som en del av en praktikkurs (15 hp) i praktisk naturvårdsbiologi vid Mittuniversitetet i Östersund.Handledare var Helena Persson på Länsstyrelsen i Skåne län.

Malmö oktober 2007

Helena Persson

Miljöavdelningen, Länsstyrelsen i Skåne län

Fridlysta växter och djur

Fridlysning innebär att man fredar arter som riskerar att utrotas av olika anledningar. Att arten fredas innebär vanligtvis att den inte får plockas, dödas eller fångas. Anledningen till att fortlevnaden hotas kan vara artens sällsynthet i kombination med allmänhetens intresse att plocka arten men även uppgrävning och storskalig plockning och försäljning. Ibland kan även vanligt förekommande arter vara fridlysta, t.ex. vårblommor som blåsippan och gullviva, eftersom de kan utsättas för intensiv plockning och då bli lokalt utrotade. Att bryta mot bestämmelserna rörande fridlysning kan leda till böter eller fängelse.

Från och med den 1 januari 2000 är 300 växter och djur fridlysta i Sverige. Beslutet togs av Naturvårdsverket och avser 255 växter och 45 djur varav cirka 100 respektive 30 av dessa har påträffats i Skåne. Utöver dessa har Länsstyrelsen i Skåne län beslutat om fridlysning av ytterligare 7 växter i Skåne. I Sverige är också alla vilda fåglar och däggdjur fridlysta och dessutom är ett antal fiskar fredade enligt lag.

Förutom Naturvårdsverkets beslut finns det även lagar inom fiskelagstiftningen och jaktlagstiftningen som rör fridlysning och fredning av olika arter.

Läs mer

- ☐ [Naturvårdsverkets information kring fridlysning](#)
- ☐ [Fiskeriverkets information; fiskelagstiftningen](#)
- ☐ [Jägareförbundets information; jaktlagstiftningen](#)

Fridlysta växter i Skåne

Sankt Pers nycklar
(*Orchis mascula*)
Foto: Lotta Tornler

Gullviva
(*Primula veris*)
Foto: Länsstyrelsen i Skåne län

Cirka 100 av de nationellt fridlysta växterna, t.ex. flera arter av orkideér som Sankt Pers nycklar (*Orchis mascula*) förekommer i Skåne. Gullvivan (*Primula veris*) är en av de 7 växter som fridlysts i Skåne, övriga är blåsippa (*Anemone hepatica*), fältsippa (*Anemone pratensis*), idegran (*Taxus baccata*), liten sandlilja (*Anthericum ramosum*), lundviva (*Primula elatior*), och smörboll (*Trollius europaeus*). Fridlysta arter får inte plockas, grävas upp eller på annat sätt tas bort eller skadas. Detta gäller även frön från de växter som fridlysts.

Fridlysta djur i Skåne

Strandpadda
(*Bufo calamita*)
Foto: Länsstyrelsen i Skåne län

Vanlig groda
(*Rana temporaria*)
Foto: Lotta Tornler

Av de nationellt fridlysta djuren hittar man 30 av dem i Skåne, t.ex. strandpaddan (*Bufo calamita*), eller stinkpadda som den också kallas, och vanlig groda (*Rana temporaria*). Strandpaddan är idag ett av våra mest hotade groddjur och uppvisar en vikande tillbakagång. Arten har inte bara minskat i antal utan även i utbredning. Andra djurgrupper där man finner fridlysta arter är t.ex. kräldjuren och de ryggradslösa djuren.

Det är förbjudet att inom landet döda, skada eller fånga eller på annat sätt insamla vilt levande exemplar av fridlysta djur. Det är också förbjudet att ta bort eller skada dessa arters ägg, rom, larver eller bo.

Fridlysta växter som förekommer i Skåne

Kärlväxter

Orkidéer - samtliga arter (*familjerna Orchidaceae och Cypridiaceae*)

Backsippa (*Anemone pulsatilla ssp. pulsatilla*)

Bohusmarrisp (*Limonium humile*)

Buskvicker (*Vicia dumetorum*)

Bågstarr (*Carex maritima*)

Bäckfräne (*Rorippa microphylla*)

Dansk iris (*Iris spuria*)

Dvärgjohannesört (*Hypericum humifusum*)

Dvärglåsbräken (*Botrychium simplex*)

Fin tofsäxing (*Koeleria macrantha*)

Flikstånds (*Senecio erucifolius*)

Flockarun (*Centaureum erythraea var. erythraea*)

Flytsvalting (*Luronium natans*)

Fältnarv (*Sagina ciliata*)

Fältnocka (*Tephrosieris integrifolia*)

Gatmålla (*Chenopodium murale*)

Glansbräken (*Asplenium adiantum-nigrum*)

Grenigt kungsljus (*Verbascum lychnitis*)

Hedblomster (*Helichrysum arenarium*)

Hedjohannesört (*Hypericum pulchrum*)

Humlesuga (*Stachys officinalis*)

Höstlåsbräken (*Botrychium multifidum*)

Jättefräken (*Equisetum telmateia*)

Jättemöja (*Ranunculus fluitans*)

Kalkkrassing (*Sisymbrium supinum*)

Kalvnos (*Misopates orontium*)

Kamomillkulla (*Anthemis cotula*)

Kattmynta (*Nepeta cataria*)

Klintsnyltrot (*Orobanche elatior*)

Klockgentiana (*Gentiana pneumonanthe*)

Klotullört (*Filago vulgaris*)

Klöversnyltrot (*Orobanche minor*)

Knippnejlika (*Dianthus armeria*)

Knölnate (*Potamogeton trichoides*)

Knölvial (*Lathyrus tuberosus*)

Kritsuga (*Ajuga genevensis*)

Krypfloka (*Apium inundatum*)

Kustgullpudra (*Chrysosplenium oppositifolium*)

Kärrnocka (*Tephrosieris palustris*)

Kärrnäva (*Geranium palustre*)

Luddvårlök (*Gagea villosa*)

Marrisp (*Limonium vulgare*)

Martorn (*Eryngium maritimum*)

Mjältbräken (*Asplenium ceterach*)

Mosippa (*Anemone vernalis*)

Pipstakra (*Oenanthe fistulosa*)

Praktnejlika (*Dianthus superbus*)

Raggarrv (*Cerastium brachypetalum*)

Rosenlök (*Allium carinatum*)

Rutlåsbräken (*Botrychium matricariifolium*)

Sandlusern (*Medicago minima*)

Sandnejlika (*Dianthus arenarius*)

Sandnörel (*Minuartia viscosa*)

Sandvedel (*Astragalus arenarius*)

Sjönajas (*Najas flexilis*)

Skuggbräken (*Polystichum braunii*)

Smalbladig lungört (*Pulmonaria angustifolia*)

Smultronfingerört (*Potentilla sterilis*)

Småfrossört (*Scutellaria minor*)

Spetsnate (*Potamogeton acutifolius*)

Spjutsporre (*Kickxia elatine*)

Stinkmålla (*Chenopodium vulvaria*)

Stor sandlilja (*Anthericum liliago*)

Stor ögontröst (*Euphrasia rostkoviana ssp. rostkoviana*)

Storfryle (*Luzula sylvatica*)

Strandbräsma (*Cardamine parviflora*)

Strandsötväppling (*Melilotus dentatus*)

Strimfibbla (*Leontodon saxatilis*)

Svarttåg (*Juncus anceps*)

Sydmaskros (*Taraxacum austrinum*)

Tistelsnyltrot (*Orobanche reticulata*)

Uddbräken (*Polystichum aculeatum*)

Vårvial (*Lathyrus sphaericus*)

Västkustros (*Rosa elliptica ssp. inodora*)

Åkerros (*Rosa agrestis*)

Ängskorn (*Hordeum secalinum*)

Ängslosta (*Bromus racemosus*)

Ängsilja (*Silaum silaus*)

Ölandskungsljus (*Verbascum densiflorum*)

Mossor

Käppkrokmossa (*Hamatocaulis vernicosus*)

Skirmossa (*Hookeria lucens*)

Vedkvastmossa (*Dicranum viride*)

Vedtrådmossa (*Cephalozia macounii*)

Svampar

Igelkottstaggsvamp (*Hericium erinaceus*)

Saffransticka (*Hapalopilus croceus*)

För vissa arter gäller särskilda undantag, för mer information, se förteckning över nationellt fridlysta arter.

Utöver de nationellt fridlysta arterna finns det dessutom sju kärleväxter som är fridlysta i Skåne. Det är förbjudet att i Skåne län plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada vilt levande exemplar av följande arter. Det är också förbjudet att ta bort eller skada frön eller andra delar av dem.

Blåsippa (*Anemone hepatica*)

Fältsippa (*Anemone pratensis*)

Gullviva (*Primula veris*)

Idegran (*Taxus baccata*)

Liten sandlilja (*Anthericum ramosum*)

Lundviva (*Primula elatior*)

Smörboll (*Trollius europaeus*)

För blåsippa och gullviva skall, utöver vad som tidigare beslutats av Naturvårdsverket för dessa arter om förbud att inom landet gräva eller dra upp vilt levande exemplar med rötterna och att plocka eller på annat sätt insamla exemplar för försäljning eller andra kommersiella ändamål, gälla generellt plockningsförbud inom Skåne län.

Fridlysta djur som förekommer i Skåne

Kräldjur

Hasselsnok (*Coronella austriaca*)

Huggorm (*Vipera berus*)

Kopparödla (*Anguis fragilis*)

Sandödla (*Lacerta agilis*)

Skogsödla (*Lacerta vivipara*)

Snok (*Natrix natrix*)

Groddjur

Grönfläckig padda (*Bufo viridis*)

Klockgroda (*Bombina bombina*)

Långbensgroda (*Rana dalmatina*)

Lökgroda (*Pelobates fuscus*)

Lövgroda (*Hyla arborea*)

Mindre vattensalamander (*Triturus vulgaris*)

Stinkpadda (*Bufo calamita*)

Större vattensalamander (*Triturus cristatus*)

Vanlig groda (*Rana temporaria*)

Vanlig padda (*Bufo bufo*)

Åkergroda (*Rana arvalis*)

Ätlig groda (*Rana esculenta*)

Ryggradslösa djur

Bokskogslöpare (*Carabus intricatus*)

Bred gulbrämad dykare (*Dytiscus latissimus*)

Bred kärrtrollslända *Leucorrhina caudalis*

Bred paljettdykare (*Graphoderus bilineatus*)

Brun gräsfjäril (*Coenonympha hero*)

Citronfläckad kärrtrollslända (*Leucorrhina pectoralis*)

Ekoxe (*Lucanus cervus*)

Nyckelpigespindel (*Eresus sandaliatus*)

Grön mosaiktrollslända (*Aeshna viridis*)

Läderbagge (*Osmoderma eremita*)

Pudrad kärrtrollslända *Leucorrhina albifrons*

Svartfläckig blåvinge (*Maculinea arion*)

Fiskar och musslor

Flodpärlmussla (*Margaritifera margaritifera*)

Mal (*Silurus glanis*)

Tjockskalig målarmussla (*Unio crassus*)

Dessutom har Fiskeriverket utfärdat fredning på ytterliggare några vattenlevande arter. Detta innebär att de ej får fiskas. Länsstyrelsen får dock efter ansökan medge den som bedriver yrkesmässigt fiske eller fiskar med stöd av enskild fiskerätt tillstånd att fiska ål under kalenderåret 2007.

Sötvatten

Havsnejonöga (*Petromyzon marinus*)

Majfisk (*Alosa alosa*)

Staksill (*Alosa fallax*)

Storskallesik (*Coregonus peled*)

Groplöja (*Leucaspis delineatus*)

Skärkniv (*Pelecus cultratus*)

Ål (*Anguilla anguilla*)

Havet

Havsnejonöga (*Petromyzon marinus*)

Knaggrocka (*Raja clavata*)

Majfisk (*Alosa alosa*)

Staksill (*Alosa fallax*)

Skärkniv (*Pelecus cultratus*)

Slätrocka (*Dipturus batis*)

Småfläckig rödhaj (*Scyliorhinus caniculus*)

Ål (*Anguilla anguilla*)

För vissa arter gäller särskilda undantag, för mer information se Naturvårdsverkets förteckning över nationellt fridlysta arter, fiskelagstiftningen och jaktlagstiftningen.

Östra Boulevarden 62 A, 291 86 Kristianstad
Kungsgatan 13, 205 15 Malmö
Tel 044/040-25 20 00, Fax 044/040-25 21 10
Epost lansstyrelsen@m.lst.se
www.m.lst.se

www.m.lst.se